Mr. M.F.H. Broekman & mr. R.G. de Jong[1]

Achteraf betalen is vooraf informeren

Bb 2025/66

Online shoppen en het gebruik van achteraf-betaaldiensten zijn niet meer weg te denken uit het hedendaagse handelsverkeer. Voor consumenten betekent dit gemak en flexibiliteit, maar voor ondernemingen brengt het een complex juridisch speelveld met zich. In zijn arrest van 27 juni 2025, ECLI:NL:HR:2025:1008 gaat de Hoge Raad onder meer in op de informatieverplichtingen voor aanbieders van consumentenkrediet. In deze bijdrage wordt dit arrest besproken in het licht van de algemene precontractuele informatieverplichtingen.[2]

1. Inleiding

De kwestie die leidde tot HR 27 juni 2025, ECLI:NL:HR:2025:1008 ("het Arrest"), betreft een geschil tussen een consument en Riverty GmbH, de rechtsopvolgster van Arvato Finance B.V., een aanbieder van *Buy Now, Pay Later*-diensten ofwel achteraf-betaaldiensten onder de naam Afterpay ("Arvato").
De centrale vraag in deze zaak is of achteraf-betaaldiensten onder de Richtlijn Consumentenkrediet (Richtlijn 2008/48/EG) ("de Richtlijn") vallen, waardoor de aanbieders onder meer verplicht zijn bepaalde informatie aan de consument te verstrekken voordat de kredietovereenkomst wordt gesloten.[3]
In dit geval had de consument een online bestelling geplaatst en gekozen voor 'achteraf betalen', waarvoor – naast de koopprijs van € 37,97 – een provisie (een '*payment fee*') van € 1 moest worden betaald. De consument had vervolgens veertien dagen om het totaalbedrag te voldoen. In de voorwaarden voor het achteraf betalen was opgenomen dat herinneringen zouden worden gestuurd en dat bij de tweede herinnering administratiekosten in rekening zouden worden gebracht, evenals wettelijke rente en buitengerechtelijke incassokosten.
Ondanks meerdere betalingsherinneringen betaalt de consument de rekening niet. Arvato start een procedure en vordert betaling van het openstaande bedrag inclusief administratiekosten, wettelijke rente en buitengerechtelijke incassokosten. De consument verschijnt niet in het geding. Alvorens over de vordering te beslissen, stelt de kantonrechter te Arnhem prejudiciële vragen aan de Hoge Raad.
De Hoge Raad beantwoordt deze vragen gedeeltelijk zelf,[4] maar stelt ook prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.[5] Na het antwoord van het Hof van Justitie,[6] behandelt de Hoge Raad in het Arrest de overgebleven prejudiciële vragen van de kantonrechter.

2. Juridisch kader consumentenkredietovereenkomsten

Op consumentenkredietovereenkomsten is Titel 2A van Boek 7 BW (artikel 7:57 e.v. BW) van toepassing. Deze regelgeving is gebaseerd op de Richtlijn.
Artikel 7:60 lid 1 BW bepaalt dat een kredietgever *geruime tijd* voor het sluiten van de overeenkomst bepaalde in de Richtlijn voorgeschreven precontractuele informatie aan de consument moet verstrekken:

> "De kredietgever of, in voorkomend geval, de kredietbemiddelaar, verstrekt de consument geruime tijd voordat deze door een kredietovereenkomst of een aanbod wordt gebonden, de in de artikelen 5 en 6 van de Richtlijn voorgeschreven precontractuele informatie, op de in die artikelen voorgeschreven wijze."

Het betreft onder meer informatie over het soort krediet, de identiteit van de kredietgever, het totale kredietbedrag, de duur van de kredietovereenkomst, de rentevoet en de kosten verbonden aan de kredietovereenkomst. Deze informatie moet de consument in staat stellen om verschillende aanbiedingen te kunnen vergelijken en een geïnformeerd besluit te kunnen nemen over het sluiten van de kredietovereenkomst.[7]
Ingevolge artikel 7:58 lid 2 BW vallen verschillende soorten kredietovereenkomsten niet onder Titel 2A van Boek 7 BW. Dat geldt bijvoorbeeld voor kredietovereenkomsten zonder rente en andere kosten, en kredietovereenkomsten waarbij het krediet binnen een termijn van drie maanden moet worden terugbetaald en slechts onbetekenende kosten worden aangerekend (artikel 7:58 lid 2 onder e BW).
Wanneer Titel 2A van Boek 7 BW niet van toepassing is op de kredietovereenkomst, is de kredietgever niet aan deze (strenge) regelgeving gebonden en dus ook niet aan de verplichting tot precontractuele informatieverschaffing van artikel 7:60 BW.

1 Mariëlle Broekman en Rachel de Jong zijn beiden advocaat bij La Gro te Den Haag.
2 Eerder dit jaar verscheen een artikel in dit blad over het arrest van het Hof van Justitie naar aanleiding van prejudiciële vragen in ditzelfde geschil, dat specifiek inging op de kredietovereenkomst en bijbehorende regelgeving: R. Watson & B. Wijnstekers, 'Arrest Riverty/Arvato van het HvJ EU: enkele gevolgen in de Nederlandse praktijk voor uitgezonderd krediet', *Bb* 2025/10.
3 Deze Richtlijn vervalt op het moment dat de Herziene Richtlijn Consumentenkrediet (Richtlijn (EU) 2023/2225) is geïmplementeerd en dat dient uiterlijk op 20 november 2026 plaats te vinden. De Herziene Richtlijn is in beginsel niet van toepassing op betalingsuitstel dat door een leverancier of dienstverlener zelf wordt verleend (artikel 2 lid 2 onder h en l), maar wel op achteraf-betaaldiensten die door een derde worden verleend (artikel 2 lid 8). Voor de kwestie die tot het Arrest heeft geleid, speelt de Herziene Richtlijn geen rol omdat deze niet van toepassing is op kredietovereenkomsten die vóór 20 november 2026 zijn aangegaan (artikel 47).
4 Zie HR 26 mei 2023, ECLI:NL:HR:2023:778.
5 Zie HR 30 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:1006, *NJ* 2023/348, m.nt. C.M.D.S. Pavillon.
6 HvJ EU 17 oktober 2024, C-409/23, ECLI:EU:C:2024:895.
7 Zie artikel 5 en 6 Richtlijn 2008/48/EG.

3. De prejudiciële vragen

De kantonrechter te Arnhem heeft prejudiciële vragen gesteld over de in artikel 7:58 lid 2 onder e BW opgenomen uitzondering, die in de kern gaan over de vraag in hoeverre de precontractuele verplichtingen die uit de Richtlijn Consumentenkrediet voortvloeien, van toepassing zijn op koop met achterafbetaling.
De prejudiciële vragen zien onder meer op de reikwijdte van de wetgeving die van toepassing is op consumentenkredietovereenkomsten. Zo wordt bijvoorbeeld gevraagd of vertragingsrente en buitengerechtelijke kosten moeten worden aangemerkt als 'kosten van het krediet' of als 'onbetekenende kosten'. In de gevoerde procedure was dit van belang voor de vraag of de kredietovereenkomst tussen Arvato en de consument onder de regelgeving voor consumentenkredietovereenkomsten viel. Ook zijn prejudiciële vragen gesteld over de toetsing van de kredietwaardigheid van de consument.
De prejudiciële vraag die in dit artikel centraal staat ziet op de precontractuele informatieverplichtingen van de kredietgever. De kantonrechter vraagt de Hoge Raad of de kredietgever aan de verplichting uit artikel 7:60 BW om *geruime tijd* voordat de consument aan de kredietovereenkomst is gebonden bepaalde informatie te verstrekken, heeft voldaan wanneer de consument direct na het verkrijgen van die informatie besluit om de kredietovereenkomst te sluiten.

4. Beantwoording van de prejudiciële vragen

In navolging van het Hof van Justitie[8] overweegt de Hoge Raad in het Arrest dat vertragingsrente en buitengerechtelijke incassokosten in beginsel niet in aanmerking genomen mogen worden bij de beoordeling of sprake is van een krediet zonder kosten of een krediet met onbetekenende kosten in de zin van de uitzondering in artikel 7:58 lid 2 onder e BW, tenzij deze kosten structureel onderdeel zijn van het verdienmodel van de kredietgever.[9] In dat geval moeten deze kosten wél worden meegenomen in deze beoordeling.
Voorts overweegt de Hoge Raad dat de civiele rechter niet verplicht is ambtshalve te toetsen of de kredietgever op grond van artikel 113 BGfo ("Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen") de kredietovereenkomst niet had mogen aangaan. Wél moet de rechter, ook bij kredieten van niet meer dan € 1000, ambtshalve toetsen of de kredietgever overeenkomstig artikel 4.34 lid 1 Wft de kredietwaardigheid van de consument heeft beoordeeld.[10]
In antwoord op de vraag over de precontractuele informatieverplichting overweegt de Hoge Raad dat de vraag of de benodigde informatie *geruime tijd* voordat de consument aan de kredietovereenkomst is gebonden is verstrekt, moet worden beoordeeld in het licht van de omstandigheden van het geval.

8 HvJ EU 17 oktober 2024, C-409/23, ECLI:EU:C:2024:895.
9 HR 27 juni 2025, ECLI:NL:HR:2025:1008, r.o. 3.4.4.
10 HR 27 juni 2025, ECLI:NL:HR:2025:1008, r.o. 3.6.9.

De Hoge Raad verwijst in zijn overwegingen onder meer naar de Richtlijn Consumentenkrediet[11] en de totstandkomingsgeschiedenis van de wet ter implementatie van deze richtlijn waarin over artikel 7:60 lid 1 BW is opgemerkt:

> "Wel kan worden gezegd dat de vraag wat als een 'geruime tijd' kan gelden, afhangt van de omstandigheden van het geval, waaronder in de eerste plaats de mate van ingewikkeldheid van de aangeboden kredietovereenkomst die de consument moet bestuderen en eventueel vergelijken met andere aangeboden kredietovereenkomsten."[12]

Wat 'geruime tijd' precies is, hangt dus onder meer af van de complexiteit van de kredietovereenkomst.
Het feit dat een consument snel besluit tot aankoop, betekent niet automatisch dat de informatieplicht is geschonden. De Hoge Raad formuleert het als volgt:

> "De enkele omstandigheid dat de consument die besluit een product te kopen waarbij de mogelijkheid bestaat dit met een krediet te financieren, geen gebruik maakt van de mogelijkheid om langer over de verstrekte precontractuele informatie over het krediet na te denken en vrijwel onmiddellijk de koopovereenkomst en de kredietovereenkomst aangaat, dwingt niet tot het oordeel dat de precontractuele informatie niet geruime tijd voordat de consument door de kredietovereenkomst is gebonden, is verstrekt."[13]

De kredietgever is dus niet verantwoordelijk voor het feitelijke beslissingsgedrag van de consument.

5. Precontractuele informatieverplichtingen

De precontractuele informatieverplichtingen voor kredietgevers zijn in grote mate vergelijkbaar met de algemene precontractuele informatieverplichtingen die gelden op grond van Afdeling 2B van Titel 5 van Boek 6 BW voor handelaren die contracteren met consumenten. De ratio achter deze informatieverplichtingen, zowel bij kredietovereenkomsten als bij generieke overeenkomsten, is de bescherming van de consument die doorgaans een zwakkere positie inneemt ten opzichte van professionele partijen. Door het tijdig verstrekken van begrijpelijke informatie wordt de consument in staat gesteld een weloverwogen beslissing te nemen.[14] Dit

11 In de Herziene Richtlijn Consumentenkrediet zijn – na uitgebreide discussie over de vraag of dit geconcretiseerd kon worden, bijvoorbeeld door als uitgangspunt ten minste één dag bedenktijd in te voeren – de woorden "geruime tijd" blijven staan (artikel 10 lid 1). Aan dat artikellid is toegevoegd dat indien de precontractuele informatie minder dan één dag voordat de consument door de kredietovereenkomst gebonden is, wordt verstrekt, de kredietaanbieder aan de consument binnen een week na totstandkoming van die overeenkomst aan de consument een herinnering moet sturen aan de mogelijkheid om de kredietovereenkomst te herroepen. De Herziene Richtlijn Consumentenkrediet geldt voor kredietovereenkomsten die op 20 november 2026 of later worden aangegaan.
12 HR 27 juni 2025, ECLI:NL:HR:2025:1008, r.o. 3.5.3.
13 HR 27 juni 2025, ECLI:NL:HR:2025:1008, r.o. 3.5.4.
14 *Kamerstukken II* 2012/13, 33520, 3, p. 33 (MvT).

is des te belangrijker bij financiële producten, waar de gevolgen van een ondoordachte keuze groot kunnen zijn.

5.1 *Overeenkomst op afstand*

Als online wordt gecontracteerd met consumenten, is sprake van een overeenkomst op afstand. De overeenkomst wordt dan tussen ondernemer en consument gesloten zonder gelijktijdige persoonlijke aanwezigheid in één ruimte en er wordt tot en met het moment van het sluiten van de overeenkomst uitsluitend gebruikgemaakt van een of meer middelen voor communicatie op afstand (zie artikel 6:230g lid 1 onder e BW). Ook wanneer de consument de verkoopruimte wel heeft bezocht, maar daar enkel informatie heeft vergaard en de overeenkomst vervolgens online wordt gesloten, is sprake van een overeenkomst op afstand.[15]

5.2 *Inhoud van de te verstrekken informatie*

Bij overeenkomsten op afstand gelden uitgebreide informatieverplichtingen. De ondernemer moet de consument onder meer informeren over:[16]

- de voornaamste kenmerken van het product of de dienst;
- de identiteit en het adres van de ondernemer;
- de totale prijs, inclusief alle bijkomende kosten;
- de betalings- en leveringsvoorwaarden;
- de duur van de overeenkomst; en
- het herroepingsrecht en de wijze van uitoefening daarvan.

5.3 *Wijze van informatieverstrekking*

De wet schrijft niet alleen voor wélke informatie moet worden verstrekt bij een overeenkomst op afstand, maar ook hóe deze informatie moet worden verstrekt. De informatie moet worden verstrekt op een wijze die passend is voor het gebruikte communicatiemiddel en in een duidelijke en begrijpelijke taal (artikel 6:230v lid 1 BW).

5.4 *Moment van informatieverstrekking*

Bepaalde informatie moet steeds voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst verstrekt worden, zie bijvoorbeeld de verplichtingen voor de handelaar om:

- de consument op de hiervoor bedoelde (essentiële) informatie zoals de totale prijs, de duur van de overeenkomst en de verplichtingen voor de consument (zoals betalingsverplichting) te wijzen op een duidelijke en in het oog springende manier (artikel 6:230v lid 2 BW), zodat de consument in één oogopslag de meest essentiële informatie kan zien;
- er bij het inrichten van zijn elektronische bestelproces voor te zorgen dat de consument een aanbod niet kan aanvaarden dan nadat hem op niet voor misverstand vatbare wijze duidelijk is gemaakt dat de bestelling een betalingsverplichting inhoudt, bijvoorbeeld door gebruik van de zinsnede ‘bestelling met betalingsverplichting’ bij de bestelknop (artikel 6:230v lid 3 BW); en
- bij gebruik van een communicatiemiddel dat weinig ruimte of tijd biedt voor het tonen van de informatie, voordat de overeenkomst wordt gesloten ten minste informatie te verstrekken over de voornaamste kenmerken van de zaken of diensten, de identiteit van de handelaar, de totale prijs, het recht van ontbinding, de duur van de overeenkomst en, bij een overeenkomst voor onbepaalde tijd, de voorwaarden om de overeenkomst op te zeggen (artikel 6:230v lid 5 BW).

Deze informatieverplichting ziet op de wilsvorming: de verstrekte informatie moet de consument in staat stellen om te bepalen of hij de overeenkomst wil sluiten.

Nadat de overeenkomst tot stand is gekomen, moet de handelaar binnen redelijke termijn – en in ieder geval bij levering van de zaken of uitvoering van de dienst – de overeenkomst bevestigen en – als dit nog niet is gebeurd – de verschafte informatie verstrekken op een ‘duurzame gegevensdrager’, zoals in een e-mail of een pdf-bestand (artikel 6:230v lid 7 BW). Hiermee wordt gewaarborgd dat de consument de informatie eenvoudig kan inzien en bewaren en de benodigde gegevens heeft om zijn rechten uit te oefenen (zoals bijvoorbeeld het herroepingsrecht).

6. Sancties

De rechter is verplicht om ambtshalve te toetsen of een handelaar zich aan de consumentenrichtlijnen heeft gehouden. Dat geldt voor (een deel van) de generieke in artikel 6:230m en 6:230v BW opgenomen informatieverplichtingen bij overeenkomsten op afstand en voor de informatieverplichtingen over de kredietovereenkomst. Ook in procedures waarin de consument verstek laat gaan, zal de rechter deze toetsing dus doen.

De gevolgen voor handelaren kunnen groot zijn, bijvoorbeeld: vernietiging van de overeenkomst (artikel 6:230v lid 3 BW), de verlenging van het herroepingsrecht (artikel 6:230o lid 2 BW) of het niet verschuldigd zijn van bijkomende kosten (artikel 6:230n lid 3 BW). Voorts geldt dat schending van de informatieverplichtingen reden kan geven om de door de consument verschuldigde hoofdsom (substantieel) te verminderen. De Richtlijn Sanctiemodel informatieplichten,[17] die door de rechtbanken in Nederland is opgesteld, schrijft voor dat de hoofdsom kan worden verminderd met ten minste 20% bij schending van één informatieplicht en tot 60% bij meer dan drie schendingen.

Deze sancties gelden in beginsel niet bij het niet-naleven van de precontractuele informatieverplichting bij kredietovereenkomsten. Maar net als bij het schenden van een essentiële informatieverplichting bij een generieke overeenkomst geldt dat het schenden van die informatieverplichting door een kredietgever kan kwalificeren als een oneerlijke handelspraktijk in de zin van artikel 6:193b BW

15 Zie de considerans onder 20 bij Richtlijn 2011/83/EU van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten.

16 Artikel 6:230m lid 1 BW.

17 De meeste recente versie dateert van 6 februari 2025 en is te vinden op www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/richtlijn-sanctiemodel-informatieplichten.pdf.

(artikel 7:60 lid 3 BW). Dit wordt aangemerkt als een onrechtmatige daad, zodat de kredietgever jegens de consument schadeplichtig is.

7. Informatieverplichtingen bij kredietovereenkomsten naast informatieverplichtingen bij generieke online gesloten consumentenovereenkomsten

Hoewel de informatieverplichtingen bij kredietovereenkomsten vergelijkbaar zijn met de informatieverplichtingen bij algemene online gesloten consumentenovereenkomsten, zijn er toch verschillen.
Beide informatieverplichtingen hebben tot doel de consument een weloverwogen keuze te laten maken en goed te informeren over de rechten en plichten die gepaard gaan met het sluiten van de overeenkomst. Maar bij kredietovereenkomsten hebben de precontractuele informatieplichten daarnaast ook tot doel de consument de mogelijkheid te geven om verschillende kredietaanbiedingen te kunnen vergelijken om zo een geïnformeerd besluit te nemen over het aangaan van een kredietovereenkomst. Daarom moet de precontractuele informatie bij een kredietovereenkomst niet alleen *voorafgaand* aan het sluiten van de overeenkomst verstrekt worden, maar *geruime tijd* daarvoor. De consument moet niet alleen de informatie ontvangen, maar hij moet hierover ook zijn gedachten kunnen laten gaan.
Uit het Arrest volgt dat aan het vereiste van 'geruime tijd' ook kan zijn voldaan als de consument vrijwel gelijk beslist de overeenkomst te sluiten. Dat zal vermoedelijk met name gebeuren bij eenvoudige en overzichtelijke kredietovereenkomsten zoals veelal het geval zal zijn bij achterafbetaaldiensten. Het is dus aan de consument om te bepalen hoeveel tijd hij uiteindelijk nodig heeft voor zijn beslissing.
Overigens gelden de informatieverplichtingen bij kredietovereenkomsten ongeacht of de overeenkomst op afstand wordt gesloten. Ook als een consument in persoonlijk contact met de kredietgever de kredietovereenkomst heeft gesloten (bijvoorbeeld in de winkel en dus niet online), dient de precontractuele informatie volledig en tijdig te worden verschaft.

8. Conclusie en aanbevelingen

Met het oog op de mogelijke sancties en de onzekerheid die dit risico met zich brengt, zouden de precontractuele informatieverplichtingen een belangrijk aandachtspunt moeten zijn voor eenieder die zich bezighoudt met contracteren met consumenten.
Het is van belang om alert te zijn op de geldende – en soms wijzigende – informatieverplichtingen en om in kaart te brengen of er aan deze verplichtingen wordt voldaan. Het kan raadzaam zijn het verstrekken van de benodigde precontractuele informatie te standaardiseren in het onlinebestelproces of in standaardovereenkomsten.
Wees daarnaast bewust van de ratio achter de precontractuele informatieplicht: de consument moet weten waar hij aan begint. Voor kredietgevers geldt daarbij dat zij bewust moeten zijn van het recht van de consument om het aanbod ook te kunnen afwegen tegen aanbiedingen van andere kredietgevers.